

# **Eesti geoportaali kaardirakenduse kasutusjuhend**

## Sisukord

<b>1</b>	<b>Kaardirakendus</b> .....	<b>3</b>
1.1	Mida autentimata kasutaja siin teha saab?.....	3
1.2	Mida autenditud kasutaja siin teha saab?.....	3
<b>2</b>	<b>Otsi</b> .....	<b>4</b>
<b>3</b>	<b>Kaart</b> .....	<b>4</b>
<b>4</b>	<b>Kihid</b> .....	<b>7</b>
4.1	Filtreerimine .....	7
4.2	Kaardikihid .....	8
4.2.1	Kihi lisamine.....	9
4.2.2	Lisa kaust.....	9
4.2.3	Kaardikihtide puu redigeerimine .....	10
4.2.4	Valitud kaardikihid .....	10
<b>5</b>	<b>Järjehoidjad</b> .....	<b>12</b>
<b>6</b>	<b>Abi</b> .....	<b>13</b>

## 1 Kaardirakendus

Eesti geoportaali kaardirakenduse eesmärk:

- Visualiseerida Eesti ruumiandmeid.
- Võimaldada kaardikihtide haldust teabevaldajale.
- Võimaldada sisselogitud kasutajal lisada unikaalseid kihte, luua ja jagada järjehoidjaid ning hallata oma kontot.
- Pakkuda kasutajale interaktiivset ja illustratiivset kaardirakendust.

### 1.1 Mida autentimata kasutaja siin teha saab?

Kasutada vaid avalikke teenuseid: vaadata ruumiandmeid, jagada kaardipilti, kasutada kaarti ning kasutada aadressi otsingut.

Selleks, et saada Eesti geoportaalist täit ülevaadet tuleb registreerida ennast kasutajaks. Allpool on toodud ka eelised, mis ainult autenditud kasutajal on.

### 1.2 Mida autenditud kasutaja siin teha saab?

#### Oma ruumiandmekihte loomine ja haldamine

##### Toetatud funktsionaalsus

- Kaardil objektide joonestamine (punktid, jooned ja alad).
- Olemasolevate ruumiandmete üleslaadimine.

Toetatud formaadid:

- Mapinfo MID/MIF
- ESRI SHP
- Geography Markup Language (GML)
- Google KML
- ESRI Personal Geodatabase (GDB)
- ESRI File Geodatabase (MDB)
- GPS eXchange Format (GPX)

*Reeglid:*

- soovitatav on andmed enne üleslaadimist teisendada Eesti riiklikusse ristkoordinaatsüsteemi L'EST-97 (Lambert EST'97), et tagada hea asukohatäpsus;
- andmed tuleb üles laadida kokkupakitult (zip-formaadis);
- ühes zip-failis võib olla mitu erinevat sama formaadiga faili (nt kaart.mif, kaart2.mif);
- zip-fail ei tohiks sisaldada mitut erinevat formaati (nt kaart.mif, kaart.gml);
- GPX-formaadist loetakse ja kirjutatakse ainult teekonnapunkte;
- andmed võivad olla kihil kas punktid (POINT), jooned (POLYLINE) või polügonid (POLYGON).

- Enda ja teiste kasutajate geoportaalis loodud või üleslaetud ruumiandmete allalaadimine, kui kasutaja on vastava õiguse andnud. Allalaetavad formaadid on samad, mis üleslaetavad formaadid.
- Olemasolevatest WMS ja WMS-C teenustest kihtide lisamine. Toetatud on WMS-id alates versioonist 1.3.
- Loodud kihtidele kujunduse määramine:
  - punktidele saab määrata leppemärke, nende suurust, värvi, läbipaistvust;
  - joontele paksust, stiili, värvi, läbipaistvust;
  - aladele äärejoone paksust, värvi ja stiili ning ala täitevärvi ja läbipaistvust.
- Loodud kihtide grupeerimine. Loodud gruppe ja neis olevaid kihte saab omavahel ümber tõsta ja -grupeerida.
- Kihtidele nii eesti- kui ingliskeelse nime ja kirjelduse lisamine.
- Jagatud kihi nähtavuse ja allalaetavuse määramine.
- Kihi kaardil nähtavaks muutmise suurendusastme määramine.
- Objektidele märgendi lisamine.

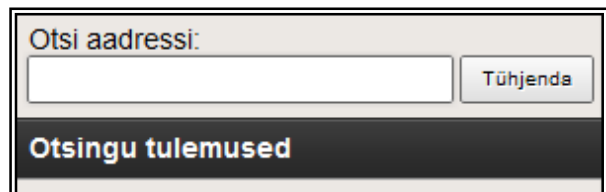
### Järjehoidjate loomine ja haldamine

- Järjehoidja abil saab:
  - koostatud teemakaarte edaspidiseks kasutamiseks salvestada;
  - enda loodud andmekihte teistega jagada;
  - luua iFrame koodi, mille abil saab kaardiakna lisada näiteks oma kodulehele või blogisse.
- Järjehoidjat saab:
  - jagada URL-i, iFrame-i, e-posti ja erinevate sotsiaalvõrgustike kaudu (Facebook, Twitter, Blogger, Google+ jne);
  - üle kirjutada, kui näiteks eelnevalt on tehtud kaardil kihtide kombinatsiooni osas muudatusi;
  - kustutada.

Autenditud kasutaja sisestatud andmekihid ei ole geoportaalis avalikult nähtavad. Lisades kihi(d) järjehoidjasse, on võimalik neid teiste kasutajatega URL-i abil jagada.

## 2 Otsi

Asukoha leidmiseks sisesta otsingulahtrisse soovitud aadress ja vali pakutavatest variantidest endale sobiv. Vajutades "Enter" klahvile teostatakse otsing sisestatud teksti järgi ja vastus kuvatakse lahtrisse "Otsingu tulemused". Seejärel saab aadresse ükshaaval läbi klõpsates kaardile kuvada.



The image shows a search interface with a text input field labeled "Otsi aadressi:" and a "Tühjenda" button to its right. Below the input field is a dark horizontal bar with the text "Otsingu tulemused" in white.

Otsingutulemuse tühjendamiseks vajuta nupule „Tühjenda“.

## 3 Kaart

Kaardil navigeerimiseks on alljärgnevad nupud tegevuskirjeldusega:



Hiireklahvi all hoides nihuta kaardi soovitud suunas.



Mööda vahemaa

Iga hiireklakk alustab möötmisjoont. Kahekordne hiireklakk lõpetab möötmise ja möötmistulemus kuvatakse dialoogaknas.



Mööda ala

Iga hiireklakk alustab möötmisjoont. Kahekordne hiireklakk lõpetab möötmise ja möötmistulemus kuvatakse dialoogaknas.



Möötmistulemused

Peidab ja kuvab möötmistulemused kaardi „Möötmistulemused“ dialoogaknas.



Abi

Avab dialoogakna, kus on kirjeldatud Eesti geoportaali kaardirakenduse eesmärk ning ülevaade mida autenditud ning autentimata kasutaja teha saavad.



Prindi

Avab dialoogakna, kus näeb printitava pildi eelvaadet ning saab lisada kommentaari. Võimalik on avada PDF ning PNG formaadis kaarti (vastavalt nupud „Ava PDF“ ja „Ava Pilt“).



Täisekraan

Kuvab kaardirakenduse kogu veebilehitseja ulatuses. Tagasi algseisu saamiseks tuleb vajutada samal ikoonil.



Tagasi

Kuvab eelmise kehtestatud seisu kaardirakenduses (10 sammu piires).





Edasi

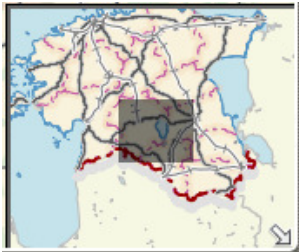
Kuvab järgmise kehtestatud seisu kaardirakenduses (10 sammu piires).



Peidab külgmenüü ning kuvab kaardiakna kogu rakenduse ulatuses.

 Toob külgmenüü taas nähtavale.

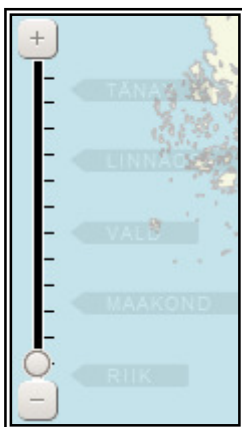
 Vajutades vasaku hiirenupuga sellele ikoonile kaardi alumises paremas nurgas, saab näha ülevaatekaarti.



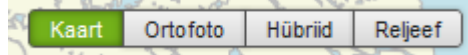
Ülevaatekaardil kuvatakse tumeda ristkülikuga kaardi hetkeulatust kogu Eesti suhtes. Ristküliku nihutamisel kuvatakse kaart vastavalt ülevaatekaardil sooritatud toimingule.



Möödjoonkava on alati nähtav kaardi alumises vasakus nurgas.



Navigaator võimaldab suurendada ja vähendada kaardi ulatust. Nihutades liugurit skaalal + või – suunas või vajutades + või – nupule, suurendatakse või vähendatakse kaarti vastavalt. Navigeerimispiirangule (tänav, linnaosa, vald, maakond, riik) vasaku hiirenupuga vajutades suurendatakse/vähendatakse kaarti vastavalt valitud piirangule. Hiire vasaku nupu topelt vajutamisel kaardil suureneb kaardi suumiaste ühe võrra.

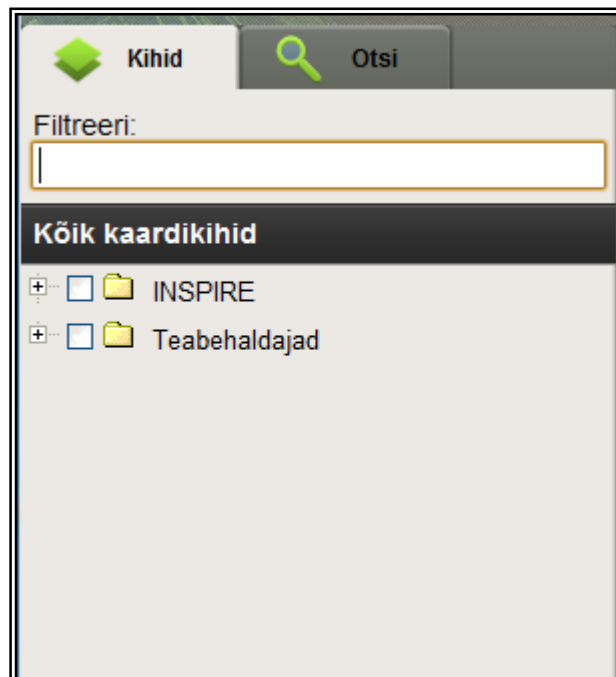


Kaardi ülemises vasakus servas asub nupurida aluskaartide vahetamiseks.

## 4 Kihid

### 4.1 Filtreerimine

Kihtide sakki kuvatakse filtreerimise sektsioon. Filter muudab kaardikihtides orienteerumise kiiremaks ja mugavamaks, sest vastavalt märgusõnale kuvatakse teile kõik seotud kihid, mille nimekujus antud filtrisõna sisaldub.



Antud pildil on näha, et kõikide kaustade piires otsitakse kihte, mille pealkirjas leidub sõna „üksus“.

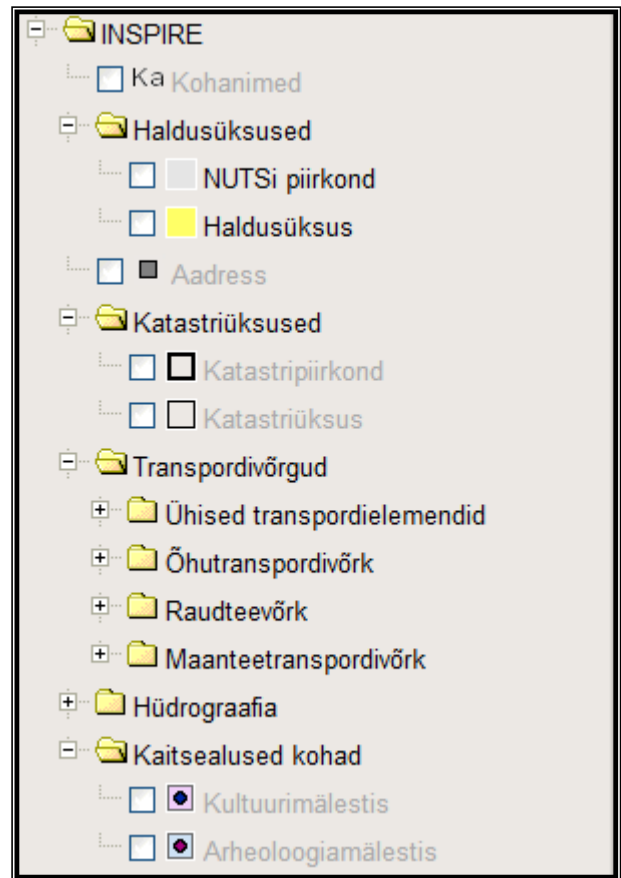


## 4.2 Kaardikihid




„Kõik kaardikihid“ puus kuvatakse loetelu kaartikihtidest. Kihtide kaardiaknasse kuvamiseks tuleb märkeruut aktiveerida kaardikihi nime ees, märkimata kaardikihte kaardil ei kuvata.

Märkeruudu kastike on ka iga kaustagrupi ees, seda märkeruutu aktiveerides lülitatakse sisse terve kaardikihtide komplekt, mis selles kaustas sisaldub. Kui märkeruut on kausta ees aktiveeritud, siis kuvatakse kaustagrupi ikooniks avatud kaust, teisel juhul on ikooniks suletud kaust.

Iga kaardikihi jaoks kuvatakse ka tingmärgid, need iseloomustavad kihi värvust ka kaardil ning eristavad kihte omavahel.



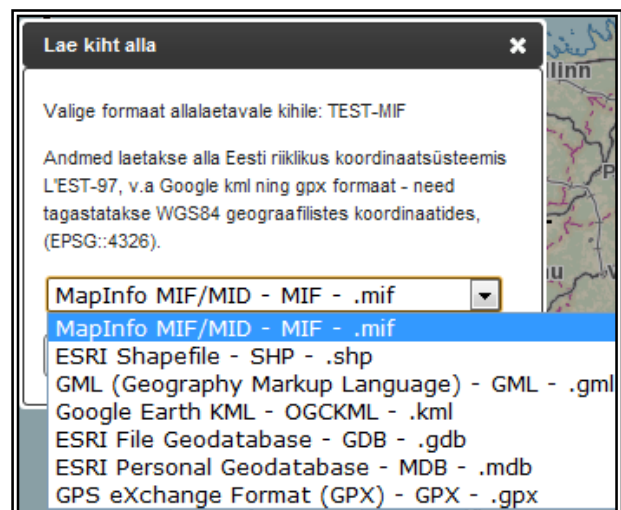
Sisseloginud kasutaja näeb iga kihi järel kolme ikooni:

-  Kustuta - kustutab kihi
-  Muuda – kihi ja sellel olevate objektide seaded.
-  Lae alla – avab “Lae kiht alla” dialoogiakna, kus saab valida allalaetava faili tüüpi.

Vajutades “Lae alla” salvestub arvutisse zip fail.

Allalaetavate kihtide formaadid on:

- MapInfo MIF/MID (.mif)
- ESRI Shape/Mapinfo Shape (.shp)
- Geography Markup Language (.gml)
- Google Earthi KML (.kml)
- ESRI Geodatabase (.gdb)
- ESRI Personal Geodatabase (.mdb)
- GPS exchange Format (.gpx)





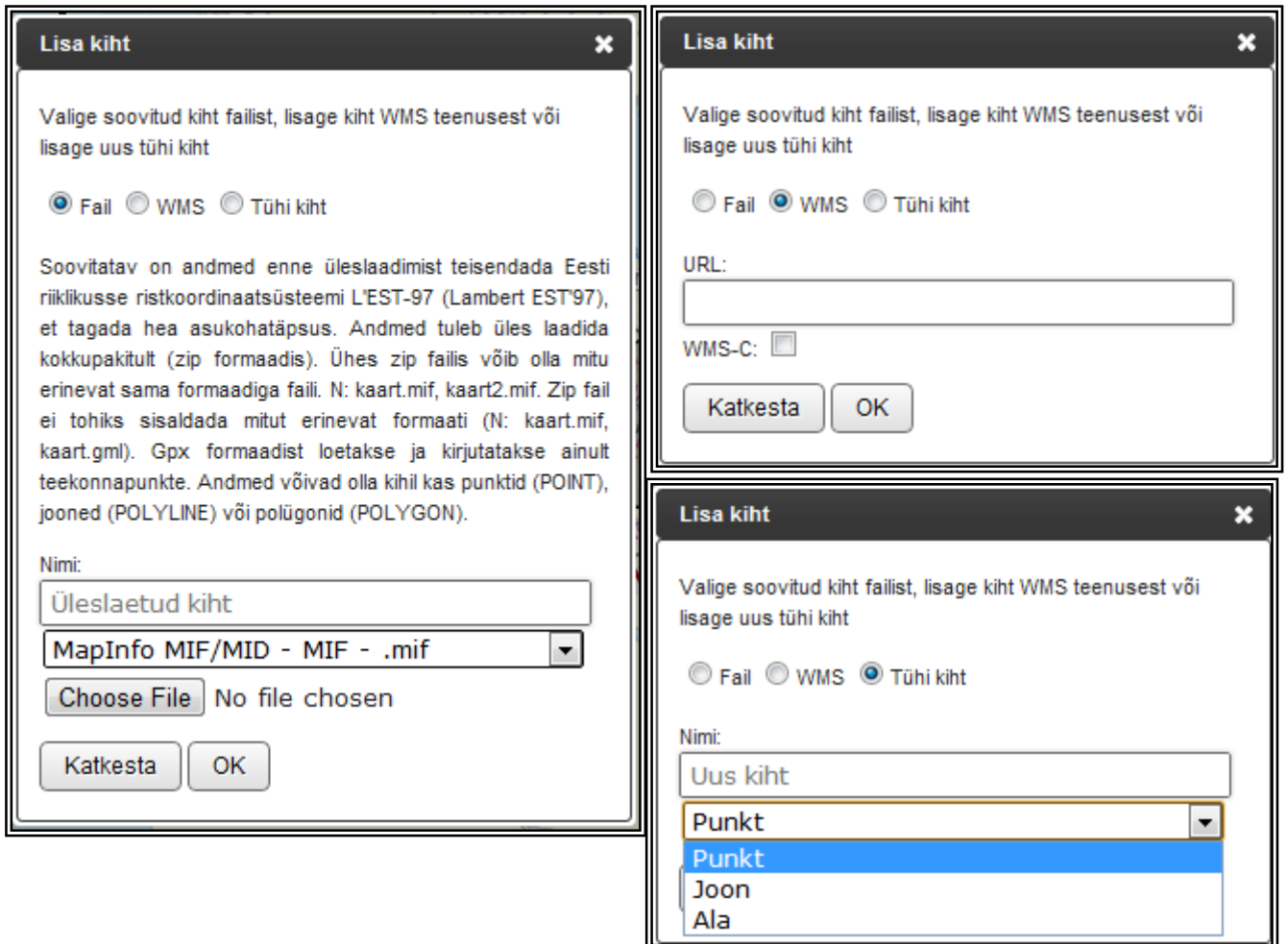
## 4.2.1 Kihi lisamine



Kihi lisamiseks tuleb vajutada nuppu "Lisa kiht" ikoonil.

Kasutajale kuvatakse dialoogaken, kust saab valida kihi lisamise tüübi (failist, WMS või tühi kiht).

Tühja kihti (uus kiht) luues saab valida, mis liiki objektid kihil on (joon, ala või punkt).



## 4.2.2 Lisa kaust



Selleks, et luua kaardikihtide gruppi tuleb vajutada plussmärgiga kaustaikoonil.

Ilmunud dialoogaknas tuleb sisestada loodud kausta nimi ning vajutada „OK“.



### 4.2.3 Kaardikihtide puu redigeerimine

Külgpaneelil saab kihte omavahel ümber tõsta ning nihutada kihte mõnda kaustagruppi. Ümberpaigutataval kihil tuleb hiire vasakpoolset nuppu all hoida ja lohistada see soovitud kausta/asukohta.



### 4.2.4 Valitud kaardikihid

Kaardikihtide puus sisselülitatud kihid kuvatakse "Valitud kaardikihid" aknasse all.

Alati on sisselülitatud aluskaardikiht "Kaart", millel saab muuta läbipaistvust kasutades silma ikooni.

Valitud kaardikihtide aknas on iga rea alguses punktide rida (☰), sinna vasaku hiirenupuga klikkides ja hiirt lohistades saab kihtide järjekorda muuta.

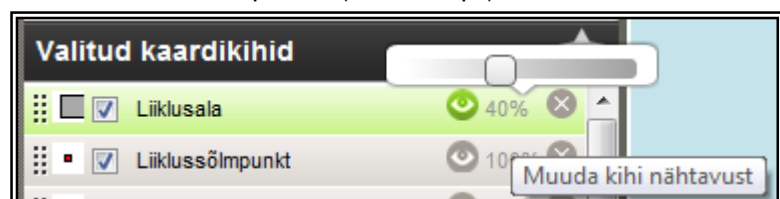
Kui kaardikihil on määratud leppemärk, siis need kuvatakse samamoodi vasakule äärde.

Kaardiaknasse kuvatavatel kihtidel on rea alguses märkeruut tähistatud, märkimata kihid on väljalülitatud ning kasutaja saab vastavalt vajadusele need ise sisse lülitada. Kaardipildi värskendamine toimub automaatselt, peale kihtide sisse või välja lülitamist.



Kõigil tegevusnuppudel on olemas infotekst ehk kohtspikker (nn „tooltip“), mis kuvatakse siis kui liikuda kursoriga tegevusnupu peale.

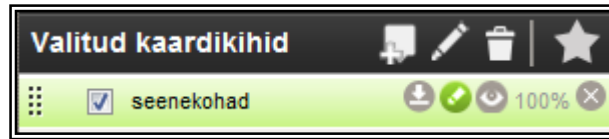
„Silmaikoonil“ või numbril klikkides saab reguleerida kihi läbipaistvust.



Rea lõpus asuv "x" ikooniga saab valitud kaardikihi välja lülitada.



Kui klikkida „Valitud kaardikihtide“ aknas kihi nime järel olevale nupule „Muuda“, siis kuvatakse kihtide muutmise tööriistad „Valitud kaardikihid“ ribale.



Tööriistad erinevad vastavalt sellele, milline tühi kiht loodi (kas punktide, joonte või alade kiht).



Lisa punkt - lisab kihile punkti. Toimingu lõpetamiseks tuleb vajutada uuesti samale ikoonile.




Lisa joon – lisab kihile jooni. Toimingu lõpetamiseks tuleb vajutada uuesti samale ikoonile.




Lisa ala – lisab kihile polügooni (ala). Toimingu lõpetamiseks tuleb vajutada uuesti samale ikoonile.

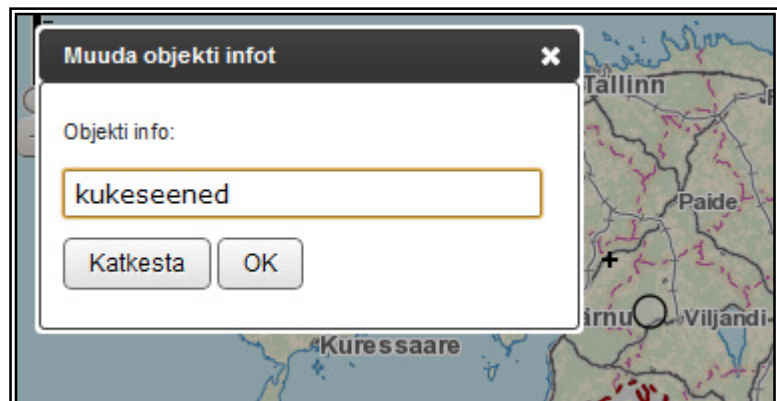


Kustuta - vajutades ikoonil ning seejärel kaardil asuval objektil on võimalik valitud objekt kustutada. Toimingu lõpetamiseks tuleks taaskord vajutada samal ikoonil .

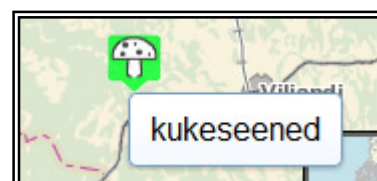


Muuda objekti. Vajuta ikoonil ning seejärel kaardil asuval objektil.

Ilmub dialoogaken, kus saab muuta ja lisada objekti infot, kinnitamiseks vajuta "OK" nuppu. Redigeerimisfunktsiooni väljalülitamiseks tuleks vajutada uuesti ikoonil. 

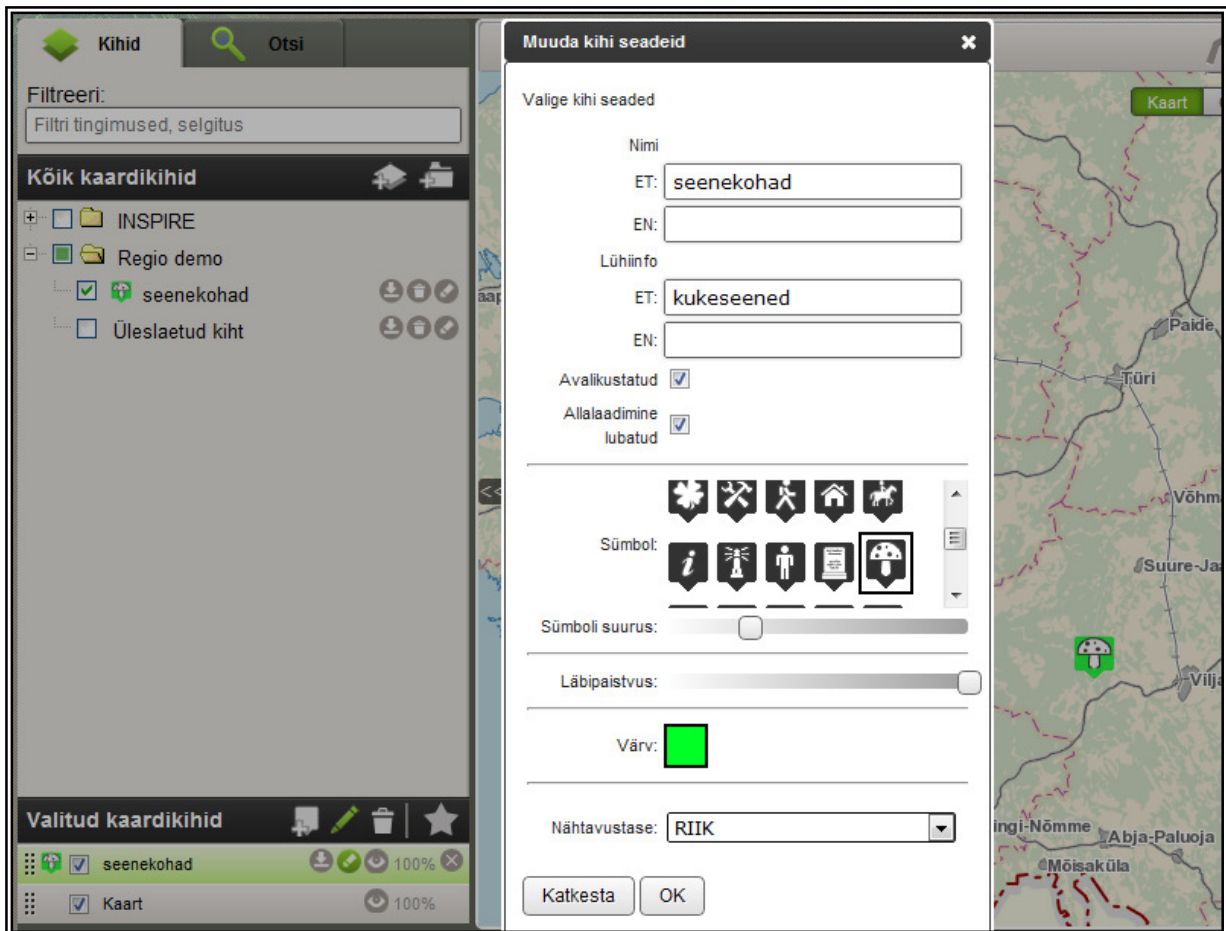


Kaardil hiirekursori objekti peale suunamisel ilmub nähtavale objekti info.



Kihi seadete muutmiseks tuleb klikkida „Valitud kaardikihid“ grupis ikoonil  „Muuda“.

Kasutajale kuvatakse seadete muutmise dialoogaken, kus saab muuta kihi andmeid ja välimust. Kihi objektidele saab valida sümboli, värvi ja suuruse. Kihtidel, mille tüübiks on joon või ala, saab muuta joone paksust, värvi ja stiili.



## 5 Järjehoidjad



Järjehoidjad - Ikonil vajutades kuvatakse järjehoidjate dialoogiaken, kuhu kuvatakse funktsioonid loomaks uut järjehoidjat ning olemasolevad järjehoidjad.



Lisa järjehoidja – võimaldab lisada uue järjehoidja.

- ⊖ Kirjuta järjehoidja üle hetkeseisuga - salvestab tehtud muudatused.
- ⊖ Kustuta - kustutab järjehoidja.

⊖ Muuda - saab muuta järjehoidja nime ja kommentaari. Kommentaar kuvatakse kui hiirekursoriga liikuda järjehoidja nimele.

⊖ Jaga järjehoidjat - kuvab dialoogaknas erinevad jagamise võimalused.



## 6 Abi

Kui juhendist ei piisa, siis võib abi saamiseks alati pöörduda Maa-ameti tugiteenuse poole telefonil 6750866 või e-maili aadressil [kaardirakendus@maaamet.ee](mailto:kaardirakendus@maaamet.ee)